

Abonamentele: pe un an 10 lei;
 pentru străinătate 12 lei; pen-
 tru Transilvania 5 flor.
 Încep de la numărul
 I-ii al fiecărui an
 și se plătesc
 înainte.

A se adresa tot ce privește Re-
 dacția și Administrația Directo-
 rului-fondator și propri-
 etar al *Gazetei Să-
 tĂnului*, C. C.
 Dăculescu,
 R.-Sarat.

GAZETA SATĂNULUI

Foia cunoscințelor trebuincioase Agricultorului și Poporului.

ESE LA 5 SI 20 A FIE-CAREI LUNI

CRONICA AGRICOLĂ.

Suntem la mijlocul lui Iunie și prașila a doua, în unele localități nu s'a terminat, acesta din cauza secetei care a făcut ca porumburile să iasă târziu și neregulat, precum și din pricina seriei de ploii mari ce a urmat perioadei de secetă și care a făcut pe plugarii să părădă mai multe zile de lucru. În general, însă, porumburile în județul nostru, sunt frumoase; unele chiar prea frumoase și viguroase. Cele ce au eșit târziu — ajutate fiind de umezălă și căldură — și iau avântul și dacă nu le va apuca bruma la toamnă necoapte, vor putea da și ele rîde bune.

Erba prin ămașe crește tare și vitele sperăm că și vor recăpăta puterea pierdută, ast-fel de trebuincioasă, în curînd, pentru cărat și mai ales pentru ogore și arături; de la adăncimea, și bunătatea cărora depindă, în mare parte, isbânda plugarilor.

Pămîntul fiind bine răsbit de umezălă era și este foarte propice pentru ogore sterpe. Anul acesta s'au făcut mai puține ca tot d'auna. Acesta din 4 cauze: 1). În județ la noi se caută destul de bine locurile în cât proprietarii și arendașii nu se îndur d'ale lăsa, ca în Transilvania și aiurea, un an fără a fi semănat și a le destina pentru ămaș e cu greu căci trebuind a se ogori din Maiu—Iunie nu se pot pașce de vite de cât primăva-

ra; 2) Și puținele ce rămăseseră ne arate și fără a fi hotărîte pentru iamaș s'au arat, în urma înbelșugătoarelor ploii, pentru meu, care promite mult; 3). Vitele erau prea slabe și cu greu ar fi putut fi înjugate la plug; 4). Plugarii prea mult ocupați, cu prașila, cîsa și apoi secerea, pentru a face ogore sterpe.

Dar, în fine, tot n'ar fi rău dacă *ogorul* ce se va face în bătăturiști și mirești bune, va fi făcut *indată* ce se vor ridica recoltele de păioșe de pe cîmp.

Secera a început, în aceste din urmă zile, în unele părți.

Intei a venit rîndul orzelor de toamnă cari au început a se cultiva și de unii proprietari de la noi. Aceste orde au reușit numai dacă au fost semănat sub brasă timpuriu; cele ce s'au semănat alt-fel, în locuri neadapostite, dau d'abea 2—3 clăi (de 32—40 snopi) la pogon fiind ast-fel de rari; se smulg cele mai multe căci în atăta sunt de mici. Din potrivă am numărat până la 10 clăi în acele localități unde s'a semănat acest orde în pămînt bun, adăpostit despre „Crivêt,” în loc ce ține zăpadă, și semănat la începutul lui August sub brasă. Cei ce pot a semăna de vreme și au pămînturi în aceste condițiuni pot încerca, cu folos, cultura orzului de toamnă, fiind spornic și cocându-se înainte de grăne și secări; adică înlesnind pe cultivatori cari pot ast-fel, eși pe rînd la secera cerealelor lor, căci nu în toți anii se întam-

plă să te apuce seceratul grăului când ești la prașitul porumbului.

Orzul cavalier d'asemenea convine localităților noastre de câmp. E spornic, face spicul mai lung și se cöce în urma celui obicinuit în localitate. Cu totă seceta și „mușița“ din această primă-vară, am constatat — în vîdita ce am făcut la holdele din județ unde s'au cultivat anul acesta semințe noi — că promite mai bună isbândă de cât orzulele ordinare.

Grânele, precum prevedem de mai mult timp, vor produce puține pae. Am vădut prin prejurmările Rîmnicului holde de grâu a căror spice aproape pe jumătate au rămas fără bobe; cei mai mulți atribue acest nenorocit lucru lungiei și neîntreruptei serie de plöe ce a urmat nu mai puțin lungiei vremi fără plöe. Ba prin unele părți a mai venit, deunădi, și negura a mai compromite bobul, deja destul de șistav.

În județ am vădut grâne rari, cu paiul mic și cu spicul și mai mic; dar am vădut și holde cu spicele dezvoltate în d'ajuns și cu bobe mari. Acesta a depins nu numai după cum au fost udate de plöe, dupe cum au fost atacate astă toamnă de insecte și acum de negură etc, dar fără îndoială și dupe cum au fost semănate de timpuriu, după telul arătorei, a seminței și mai ales al calității pămîntului.

S'a scris în nenumărate rënduri în acest țiar că uă cereală pusă în bune condițiuni resistă mult mai mult la tôte numerösele ei inamice, pentru ca să mai repet acele recomandări. Să se cerceteze, dar, colecțiile acestei Gazete și urmînduse dupe povețele date, agricultorii vor suferi mai puțin de or-ce!

Secărele, în general și tôte cele semănate la vreme în locuri bune „nu sunt fodule“ deși sunt dese și mari. Acestă modestie a spicelor d'a sta, așa pârguite, (mai ales Secara St. Helena) aplecate în jos ne probesă că sunt pline de bobe de sus până jos. Iar cauza că se vöd bobele pe spice e că sunt mari, vor trebui secerate în-

inte de complecta lor cöcere pentru a nu se scutura.

Örzele s'au mai îndreptat. Örzele în unele comuni, semănate de vreme în pămînturi curate și fertile, promit o recoltă ca „în vremea bună.“

Ovăzurele încep a inspica, se crede că vor eși bune.

Rapița e secerată și se treeră. Producțiunea ei, în județul nostru, e mijlocie; calitatea ei e și mai interioară de öre-ce seria de ploii a apucat'o în snopi.

Gândacii cari începuseră a suga bobele unor holde de secară și grâu, mai ales în părțile spre drumuri, au dispărut. Cu această disparițiune a gândacilor (cari nu mai pot suga acum bobele fiind întărite) aüdăm că a trimes onor. Minister un Domn inspector domenial a cercetă gândacii în unele Comuni din jud. R.-Sarat. Regretăm că această inspectare pentru insecte nu s'a făcut mai cu sémă astă toamnă când rădăcinele cerealelor au fost distruse sau slăbite de insecte. Dacă avém atunci norocirea a fi vestiți de sosirea unui ast-fel de öspete special, ne însărcinam și noi a'i arăta, în holdele din județ, insectele ce le am descris în acest țiar la timp.

Dar fie țis — fără supărare — dorim din suflet ca să n'avem ocasiunea d'a priimi vizita inspectorilor domeniali *veniți vr'o dată pentru constatarea insectelor stricătore cerealelor!* C. C. D.

Unii din abonații noștri ne-au cerut, în diferite rënduri, deslușiri asupra cantității necesare pentru semănare de copaci. Le am arătat ce am știut și noi, fie prin mica corespondență sau prin scrisori deosebite.

Credem că le vom face plăcere dândule astădi un tablou de esențe forestiere mai obicinuite.

ESENȚE FORESTIERE USUALE

Credem necesar d'a da câte-va noțiuni generale de cătățimea de semințe, întrebuintate la hectar, de principalele specii de *copaci* cu cari e obiceiul d'a se reînpădura sau d'a se crea păduri și adăpöste, închipuindune că

fie-care specie se va adopta singură și fără amestec.

În ceea-ce privește numărul plantelor trebuincioase la acoperirea unei suprafețe date, această cifră e foarte variabilă și subordonată unei mulțimi de circumstanțe.

În *cursul elementar a cultivei pădurilor* de d-nii Lorentz și Parade, găsim la pag. 602, a 5-a ediție următoarele indicațiuni generale: În plantațiunile cu tulpinele joase, spațiul variază de la 66 centimetru la 1 m. 33; 1 metru (fie 10,000 plante la hectar) e distanța cea mai obicinuită. Copacii înalți se pun la 2, 3, 4, 5, 6 și chiar până la 8 metri. Trebuie a se planta (și semăna) mai des în pământurile uscate, aride de cât în pământurile rodnice, în climaturi reci de cât în regiuni temperate etc. Nu se poate a se da uă depărtare egală plantelor, de cât dispunându-le în un ordin regulat. Sunt patru chipuri d'a se planta arborii: 1° în alei sau rânduri; 2° în triunghiuri echilaterale; 3° în pătrate și al 4° în triunghiuri isocete sau „quinconces.“ A se vedea în această privință figurele relative din acest număr. Cât pentru numărul plantelor de întrebuințat, pe un spațiu dat se poate consulta următorul tablou care e împrumutat aceleași cărți:

Depărtare între plante	Numărul plantelor de pus la un hectar		Observațiuni
	in triunghiuri echilaterale	in pătrate	
0,66	26515	22957	În acest tablou n'am arătat plantațiunea în alei, de örece numărul plantelor de întrebuințat, la hectar, depindă, în același timp de depărtarea lor în acelaș rând și de distanța rândurilor între ele. Dar se înțelege că acest număr e lesne de socotit, tot d'anna când terenul e un pătrat sau poate fi adus la această formă; e d'ajuns, în adevăr, de a se înmulți numărul plantelor din un rând prin numărul tuturor rândurilor. Cât pentru plantațiunea în triunghiuri isocete, sau quinconces, despre care n'am arătat aci numărul, e evident că începe același număr de plante ca în acela în pătrat; bine-înțeles dacă laturele triunghiului sunt de-o potrivă micelor lature a triunghiurilor
1,00	11550	10000	
1,33	6529	5653	
1,66	4190	3628	
2,00	2888	2500	
3,00	1283	1111	
4,00	722	625	
5,00	462	400	
6,00	321	278	
7,00	136	204	
8,00	180	156	

Cele mai multe semințe de arborii care sunt rustice în clima noastră reușesc de obicinuit mai bine dacă se sémână sau să stratifiază, îndată după căderea semințelor lor. Dacă se sémână mai târziu în alt seșon, germinațiunea e adesea-ori încetă, capricioasă, încompleteă, și răsar d'abia peste un an și câte-o dată chér mai târziu. Deci în acest cas nu trebuie să se întörca locul sémănat, ci numai să se întreție pământul în cea mai bună stare cu putință.

* * *

Salcămul alb. *Robinia*; *pseudo-Acacia* (Falșul Acacia). Se întrebuințesă mai rar sémănatul pe loc și când se practică se sémână în rânduri sau în cuiburi. Sémănatul în răsadnițe [școle de copaci] e cel mai obicinuit. Epoca cea mai bună acestei sémănări e în Aprilie și începutul lui Maiu. Frunzele de salcăm le mănăcă vitele. Semințele cântăresc de la 70 la 75 kilograme hectolitru.

Se sémână, la hectar, pe loc cu mâna 20 la 25 kilogr; în rânduri și cuiburi 12 la 15 kilogr; în răsadniță pentru a se procura numărul necesar pentru a se planta un hectar 1 la 2 kilograme.

Cireșul de pădure sau sălbatec. *Cerasus avium*. Rare-ori se sémână pe loc. Se sémână de obicinuit tómnă sau primă-vara, păstrându-se până atunci sîmburii în nisip udat. Hectolitru cantăreșce apröpe 60 kilogr.

Se sémână la hectar 30 la 50 kil. pe loc cu mâna; în rânduri și cuiburi 20—30 kil.; în răsadniță pentru a se procura numărul necesar pentru plantarea unui hectar 4 la 5 kilo.

Carpenu obicinuit, *Carpinus Betulus*.

Sémănatul pe loc în linii și cuiburi e cel mai întrebuințat. Obiceiu e d'a se păstra semințele în stratificare în timp de două erni și d'a nu se sémăna de cât în a doua primăvară, pentru a se căpăta uă răsărire repede și sigură, de öre-ce sămënța pe loc nu răsare de cât dupe 2 ani și în a-

cest timp multă sămânță se strică de animale etc. Dacă se sémănă direct sămânța fără a se stratifica, se operăză în tómnă și érnă, alt-mintrelea s'ar perde iarăși un an. Hectolitrul cântăreșce 5 la 6 kilogr. de sămânță necurățită și 41 la 42 kilogr. curățită.

Se sémănă pe loc 45—50 kilo. sémânță necurățită; în rënduri și cuiburi 30 la 35 kilo. sémânță necurățită; în răsadniță pentru a se procura numărul necesar pentru plantarea unui hectar 1 kil 500 la 2 kilog.

Castanul comun. *Castanea Vesca.* Semănatul pe loc e fôrte puțin întrebuițat, uă mare parte de Castane mâncându-se érna de animale. Se preferă a se stratifica Castanele în nisip sau a se aduna și păstra întregi ferite de rođători, pentru a se sémăna la finea ernei în momentul când sunt gata d'a încolți și când se feresc d'ali se rupe colții. Se sémănă mai ales în linii, în cuiburi sau găuri; cu toate acestea câți-va forestieri sémănă mai ales în răsadniță pentru a răsădi apoi. Hectolitrul cântăreșce 40—50 kilog.

Se sémănă pe loc 450 la 600 kil. (9 la 10 hectol.) în brasde 350 la 450 kilogr. în cuiburi 100 la 150 kilogr. 2 la 3 hectol.); În răsadnițe pentru a se procura numărul necesar de plante pentru un hectar 50 kilog. (1 hectol.)

Stejarul. *Quercus.* Tot ce s'a đis pentru Castan se pôte aplica la sémînța de diterite ghinde de stejar; cu toate acestea semănatul pe loc e cel mai întrebuițat precum e puțin practicat răsăditul stejarilor; se pôte apoi sémăna cu succes, ghindă deja încolțită, chiar dacă fusese stricată sau ruptă. Hectolitrul cântăreșce, după felul speciei și varietăței, de la 45 la 55 kilo. hectolitrul.

Se sémănă pe loc cu mâna 750 la 900 kilo (15 la 16; hectol); 5 la 600 kilo [10 la 12 hect] în linii și brasde; 300 la 350 kilo în cuiburi, în răsadniță 100 la 15 kilo (2 la 3 hectol.) pentru a se procura numărul trebuincios de plante pentru un hectar.

Arțarul. *Acer.* Se sémănă pe loc la sfârșitul ernei sau primăvara semințele stratificate érna. Câte o dată se sémănă în răsadnițe și se răsădeșce. Hectolitrul cântăreșce de la 10 la 15 kilo. Cantitatea de 20 la 25 kilo de sămânță la hectar, indicată de unii autori, e adesea-ori neîndestulătoare, din cauza lipsurilor produse de semințele rele.

Se sémănă în loc 60 la 65 kilo; în linii, brasde cuiburi etc 40 la 45 kilo; în răsadnițe pentru a se procura numărul trebuincios de plante pentru un hectar 7 kilo 500 la 10 kilo.

Frasinul comun *Fraxinus excelsior.* Sămânța Frasinului neîncolțind de cât al doilea și câte-o dată al treilea an, are trebuință, ca aceea de Carpen, d'a fi pusă în stratificare în timp de două erni, se sémănă apoi în a doua primă-vară și încolțeșce curënd. Cu toate acestea deși semănatul în răsadniță e mai sigur, se practică câte-o dată semănatul direct pe loc în pădure, mai ales tómnă și iarna sau chiar primăvara. Hectolitrul cântăreșce de la 17 la 18 kilo.

Cantitatea de 20 la 25 kilo la hectar, pentru semănatul direct în loc, indicat de câți-va autori, e de ordinar neîndestulătoare. căci mare parte de sămînță se perde în timpul șederei ei de doi ani în pământ înainte d'a încolți.

Se sémănă la hectar 40 la 45 kilo. pe loc; în rînduri, brasde și cuiburi 27 la 30 kilo; în răsadniță pentru a se procura numărul trebuincios de plante pentru un hectar 2 la 3 kilo.

Fagul comun. *Fagus sylvatica.* Semănatul pe loc e adesea-ori practicat îndată ce cade jirul (Octombre) sau érna; dar de obicinuit se stratifică acés-tă sămânță în timpul ernei și se sémănă apoi primă-vara, puțin înainte d'a încolți. Sămânța care se păstrésă cu greu bună, fiind expusă la aer, cântărește de la 40 la 43 kilo hectolitrul. Câți-va autori recomandă d'a nu se întrebuița pentru sémănături parțiale de cât 50 la 60 kilo, fie aprópe

130 la 150 litre; dar această cifră e neîndestulătoare din cauză că mare parte de semințe sunt stricate de animale sau góle.

Se sémănă pe loc la hectar 325 la 425 kilo (8 la 10 hectolitre) în linie sau în cuiburi 250 la 300 kilo (6 la 7 hectolitri); în rásadnițe pentru a se procura numărul trebuincios de plante pentru un hectar 6 la 10 kilo.

Ulmul. *Ulmus*. Cu tóte că semănatul semințelor de Ulm se póte face pe loc și că acest mod e adesea-ori întrebuințat în pădure, semănatul în rásadniță, făcut de preferență puțin apoi ce semințele au cădut (Iuniu) e mai adesea-ori întrebuințat; se sémănă încă câte o dată aceste semințe în Iuniu amestecat cu vr'o cereală pentru a se adăposti această sămênță contra căldurei sórelui și a se favorisa germinațiunea și întéia desvoltare a tinerelor plante. Hectolitrul cãntãreșce aprópe 4 kilo, conținând uă mare porțiune de semințe care nu résar. In unii ani semințele sunt așa de puțin fertile că trebuie a se îndoi cantitatea semințelor indicată mai jos.

Se sémănă în loc la hectar 28 la 30 kilo în linii sau în cuiburi 18 la 22 kilo. în rásadnițe pentru a se procura numărul trebuincios de plante pentru un hectar 1 la 2 kilo.

Bradul. *Abies*. Sămânța acestei specii se păstrésă puțin și greu, trebuie semănată, pe cât se póte, îndată ce s'a coptu sau puțin timp în urmă. Dacă se póte semăna în loc, în linii sau în cuiburi va fi cu atât mai bine, cu tóte că semănatul în rásadniță e cel mai întrebuințat. Hectolitrul cãntãreșce aprópe 25 kilo.

Se sémănă la hectar pe loc 80 kilo; în cuiburi sau linii 50 la 60 kilo. In resadniță pentru a se procura numărul trebuincios de plante pentru un hectar 2 la 3 kilo.

Teiul. *Tilia*. Semințele de teiu se sémănă câte o dată pe loc; dar semănatul în pepinieră e mai sigur și mai întrebuințat. Hectolitrul de semințe cãntãreșce aprópe 30 la 31 kilo.

Se sémănă la hectar în loc 20 la 25 kilo, în rënduri sau în cuiburi 15 la 20 kilo; în rásadniță pentru a se procura numărul trebuincios de plante pentru un hectar 1 la 2 kilo.

V.

IGIENA CĂRȚILOR ȘCOLARE

Cărțile nóstre școlare, în majoritatea lor, așa cum sunt făcute astăzi lasă mult de dorit; nu voi să ȃic din punctul de vedere moral, ci din acela al condițiunilor ce trebuie să însușescă spre a nu supéra vederea elevilor; căci din condițiunile conformațiunii lor, bune sau rele, față cu diferitele funcțiuni care se petrec în ochi, concurând la realizarea vederii curate, pot decurge precum conservarea organului visual tot ast-fel și vătămarea acestuia.

E de mare interes chestiunea această; căci s'a constatat că cărțile care nu corespund cerințelor igienice în această privință, sunt o cauză puternică de miopie — bółă destul de îngrijat pentru nișce creațiuni fragede ca copiii, dacă vom avea în vedere că această la rându-le o pot transmite urmașilor lor. Și la noi cea mai mare parte din cărțile școlare sunt tipărite cu litere defectóse, cu cernelă próstă și pe hârtie subțire; ceea ce face ca contrastul lor unit cu lipsa de lumină a localurilor, cu încordarea și cu neobicinuința copiilor, să producă o mulțime de miopi chiar de pe băncile școlei.

Intr'un singur an (1883'84) s'au găsit 119 școlari miopi; și această unde? în capitală! în centrul țerei, unde se găsesc localurile de școlă cele mai bune. Dar prin cele lalte orașe și mai vêrtos prin sate câți vor fi de această? numai o statistică ne-ar pute arêta, și nu scim dacă ea ar fi îmbucurătoare.

De aceea cerem a se disposa ca de aci înainte cărțile școlare să se facă

în condițiunile igienice recomandate de știință, spre a nu se încuiba și la noi miopia ca în Germania unde a devenit o calamitate națională.

Nu suntem competenți în materia acésta, pentru a recomanda în ce condițiuni igienice trebuesc făcute aceste cărți, dar ne permitem a consulta pe un distins medic oculist, care iată ce ȳice:

„Studiul igienic al unei cărți se reduce la acela al hărtiei și al literilor. *Hărtia să fie de ast-fel de calitate, ca literile după contra pagină să nu turbure prin transparență legibilitatea literilor și contrastul dintre acestea și câmpul liber al paginei de studiu.*

„N'avem de cât să observăm o pagină pe hărtie prea suptire și vom dovedi că rândurile oposite, după contra-pagină, întunecă partea liberă din rândul care se studiază și contrastul între acésta și literă se scade.

„Cestiunea de contrast între litere și câmpul liber al paginei este foarte importantă. Înlesnirea de deosebire vizuală este în raport strâns cu acest contrast.

„Tótă lumea știe, că, cu cât cerul curat de nori este mai întunecos, cu atât stelele se vęd mai multe și mai bine.

„Culórea hărtiei să fie albă curată.

„Acea mai mult sau mai puțin cenușie, obicinuită în cărțile școlare pentru cuvinte de economie, este foarte rea; ia turbură visibilitatea și legibilitatea literilor, de óre-ce contrastul între colórea sa și aceia a literilor este mic.

„Acea calitate rea a hărtiei este cu atât mai neigienică, cu cât literile vor fi asemenea în condițiuni rele de colóre.

„In adevăr, multe cărți sunt imprimate cu tipar vechiu și usat și cu eernélă nu destul de négră, așa că, în definitiv, rezultă caractere în parte cenușii, în parte șterse p'un câmp mai mult sau mai puțin alb. Pe lângă aceste neajunsuri se mai adaugă și murdăria paginei prin mânele ele-

vului, praful clasei etc. O ast-fel de carte la repetițiune este o fabrică de miopie și de multe turburări în ochi.“

D. Javal, directorul laboratorului de oftalmologie din Paris și profesor de teoria matematică a ochiului, are o părere — sprijinită și de alți învățați — mai favorabilă pentru hărtie galbenă sau gălbue de cât pentru cea albă; însă medicul ce consultam spune că, în clasele rėu luminate, sau la lumina cu petrolu, care are în esces raze galbene, culórea albă i se pare preferabilă; căci, între negrul și alb este contrastul cel mai absolut, și tocmai acesta serveșce mult în clasele rėu luminate.

Autorii și editorii cărților neigienice, cari au făcut sau voesc a face cu ele bani în dauna elevilor, credem că nu se vor supėra dacă cerem suprimarea unor ast-fel de cărți.

Este un principiu de mare moralitate care ne spune că nu este permis nimėnui a se îmbogăți în detrimentul altuia: *nemo aere atieno locupletior fieri potest.*

I. Aristotel.

Correspondența Gazetei Sătėnului din Vlėea.

14 Iunie 1886.

Câmpul uscat și setos, îngrijurase pe toți. Doi ani din naintea acestuia adusese lipsuri mari și, acest de al treilea, era socotit ca un an de fómete și mare sărăcie. Livețile erau pălite și vitele în ajunul unei lipse de nutrețe; acésta témă a îndemnat pe mulți a-și vinde, din capetele de vite ce mai a-vėu, mai pe nimic. Porumburile erau amėrințate și nu se mai prășeau. Grănele înspicuite, încă bune, nu a-vėu înălțime. Varietatea de ovės negru ce a început a se cultiva pe o scară întinsă, așșderea nu avea putere.

În sfărșit în de obște, câmpul suferea și cāmpenii să îngrijurase de témă că se va nimici ori-ce nădejde de recoltă.

Pe la 23, 24 Maiu, ploile încep pe alocurea — după o lună de secetă — și într'un tırziu, au fost udat tot județul. De atunci, mai în fie care ȳi și nópte, plouă, când și

când înseninându-se; ați chiar cerul e încă noros și la cărindarul lui cireșar, se vede, nu scrie senin.

Dacă prin Rîmnicul Vîlcei și împrejurimi a dat piatră la 14 Maiu și în Comuna Oena la 26, apoi pagubi nu s'au făcut. În ziua de 26, eram chiar în comuna Ocnei, și în urma pietrei de mărimea unei alune, m'am dus pe porumbiști cu d-l Georgescu, inginerul diriguite al salinelor și nu am găsit nici o stricăciune însemnată.

Grânele, ovăzurile, orzdele, porumburile, livețile sunt vesele, sau îndreptat și făgăduesc o recoltă, deși nu prea alésă, dar bună.

* * *

Prin plaiurile de munte, porumburile din pricină că sunt mici, socotesc că nu vor avea vreme să se cocolăie mai înainte de venirea timpului rece, cu toate că mai tot-d'auna, muntenii și le culeg crude. Locuitorii munteni sémăn porumb numai din obicei, deși știu bine, cu toții, că nu se pot folosi cu recolta, și că dacă în nevoe să hrănesc cu acest porumb crud și mucigăit, capăt bóla Pelagră, numită popular pirlélă.

D-l Medic Primar dr. Sabin, care desfășură o activitate fără sémăn, în ce privește starea sănătății locuitorilor de la sate, — îndemná tot d'a-una și în toate împrejurările ca cultura porumbului, la munte, să se schimbe cu cea a ovăzului negru. Acesta cere un timp mai scurt pentru creștere și cocolăie și recolta acestui ovéz, unul dintre cele mai prețuite de cătră crescătorii de cai, le-ar aduce un venit mai bun și ar putea în schimb, să-și înlesnescă un porumb de hrană, sănătos și nu erud și mucigăit.

* * *

Viele stau bine, însă ogrăzile de pruni sunt pierdute pretutindenea; ce scăpase de grindină au căzut acum.

Până la expirarea convențiunei cu Austro-Ungaria, esportul animalelor și produselor animale, din acest județ — socotind vremea de când nu v'am mai dat aceste relațiuni — a fost:

Martie	694	porci.
Aprilie	145	>
Maiu	269	>

Ploile însemnate ce au căzut zilele acestea, au adus pagubi însemnate tuturilor jógă-

rilor și mai ales celor al d-nei Novac. În zilele de 6 și 7 Iunie, Oltul era acoperit cu mii de bușteni pentru lucru precum și o mulțime de lemne lucrate deja. Administrația a și luat dispozițiuni grabnice ca aceste lem-nării, luate în mare parte de locuitorii comunelor Calimanești, Bujoreni etc., să se restituie proprietarilor.

8 Iunie a fost o zi de doliu pentru familia Temelie și de tristeță pentru mulți orașeni. D-l Costache Temelie, fiindu-i soția sa dusă la băile Saline de la Ocnă, eșise în ziua de 7 Iunie la marginea orașului, la o proprietate a sa, însoțit de vizitiu. Ședând aplecat și plivind niște răzore, a priimit două lovituri puternice cu muchea sapei, una în tâmplă și alta pe occipital. Imediat a căzut cu fața la pământ, vizitiul îi ia cheia, îl acoperă cu cocieni și noaptea, intrând în locuința stăpînului său, tură în lipsă de bani, mai multe bijuterii și o salbă. Voind a face rost de măruniș, pentru a putea plăti la podul dupe Olt, se duse la un hangiu, cerindu-i 10 lei pentru salbă. Acesta mirat, 'l face să aștepte, anunțând pe de altă parte, poliția. La 8 Iunie s'a găsit cadavrul în început de descompunere; vizitiul a mărturisit faptul, motivindu-l cu refuzul stăpînului său, care n'a voit să-i dea simbria.

În noaptea de 9 spre 10 Iunie, un soldat ce era de santinelă a tras cu pușca și ucis pe un caporal. D-nii Procuror Strelicescu, D-r Militar Dobriceanu și judecătorul de instrucție s'au dus s'anchetese faptul.

Se țice că soldatul s'a răsbunat în urma tratamentelor brutale ce suferea din partea aceluia caporal.

Eri 13 Iunie studenții scólei sub-oficerilor de la Bistrița, venind de la Oene, unde făcuseră câte-va studii de arpentagiu și nivelment, își cerură permisiunea a se scâlta în Olt. Unul dintre cei mai distinși elevi din anul al doilea anume Geica (din Dolj) intrând cel di'ntéiu fu luat de un vârtej al apei, se înecă. Cadavrul fu găsit spre séră și depus la spitalul d'aci.

O mare tristeță a coprins pe toți colegii acestui distins tînăr.

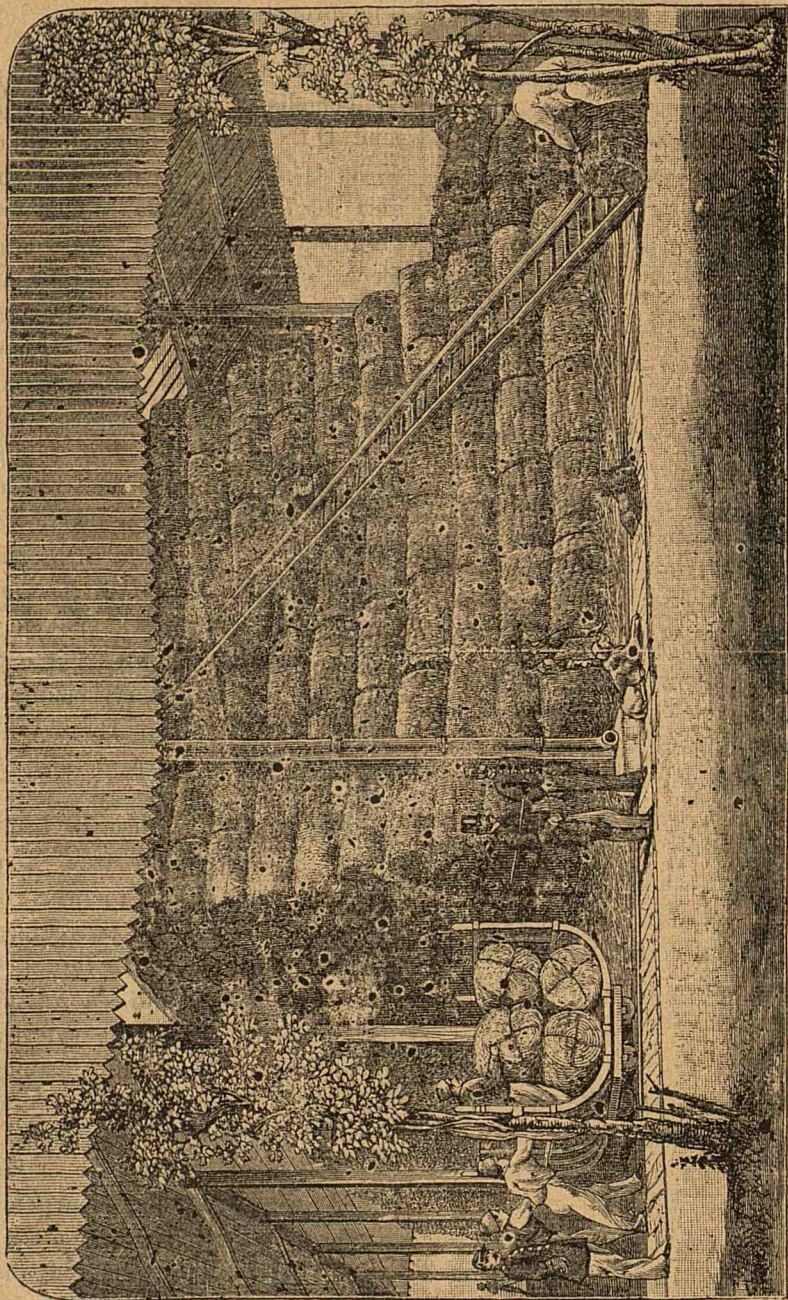
Istefu.

COMPRESAREA FĂNULUI.

În No. 20 anul I-ii al *Gazetei Sătănului* s'a vorbit despre rolul însemnat al tescurelor de fân în alimentația animalelor.

S'a arătat, în un articol deslușitor, cum fânul comprésat prin mașini, pôte deveni uă marfă care, putându-se transporta lesne, se va putea vinde ca grânele.

Ministerul de Resbel Frances s'a

Técurei de fân comprésat (a se vedea articlul relativ din acest număr).

grăbit d'a adopta presele care scot fânul comprésat în formă cilindrică ca mai practice.

În parcurele de fânuri militare din Tours, Langres, Besançon, Lile, Dijon, Châlons, Camp de Châlons, Epinal, Marseille, Philippeville, din Francia,

fânul se strânge în'asemenea təcurei cari se pot încărca cu înlesnire.

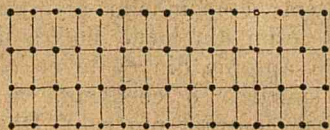
Se fac təcurei de 50 până la 120 kilograme.

Ar fi de dorit ca și Ministerul nostru de Resbel să adopte aceste prese de fân cari ar servi cu folos mai a-

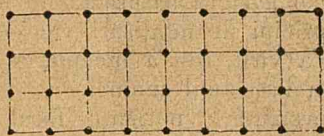
les în timpuri de concentrări, manevre, resbel și când aprovizionarea cavaleriei scim cât se face de puțin conștiincios, scump și greu.

Agricultorii noștri și mai ales acei ce au fânuri prin localități depărtate și singuratice ar face o bună socotelă încercând d'a introduce asemenea téscuri ca cu chipul acesta să pótă transporta, eftin și iute, fânul prin centruri mai populate și unde s'ar putea vinde cu mai mare câștig.

Dar nu numai că prin ajutorul acestor téscuri putem transporta fânul cu înlesnire, dar se pótă și păstra mai bine, de óre-ce aceeași cantitate de nutreț, fiind redusă la un volum mai

Plantațiune în alee (a se vedea articolul „Esentele forestiere“ din acest număr).

Plantațiune în patrate (a se vedea articolul „Esentele forestiere“ din acest număr).

mic, vom putea mai cu înlesnire adăposti fânul sub șopróne etc. și astfel se va strica mai puțin de ploii și ninsori, precum și risipa va fi mai mică.

În articolul mai sus citat am arătat mecanismul acestor prese de fân. Dăm ađi uă gravură înfăcișând o magasie de fân a corpului de armată frances din Tours. Se pótă vedea cu ce înlesnire se aședă fânul compresat.

Cine șeie dacă în curënd nu vom vedea, grație preselor de fân, cultivatorii noștri hotărëndu-se a mai lăsa pământul a se odihni și îndrepta prin fânețe, al căror produs, mai sigur de multe-ori ca cerealele, nu numai că ne va da vite bune dar chiar alimenta, piețele străine!

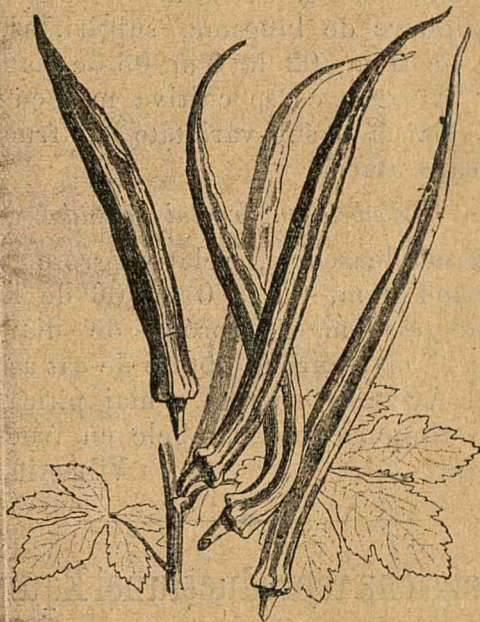
Sătucénul.

B A M B E L E

Hibiscus esculentus,
Familia Malvaceelor.

Synonime: *Fr.* Gombo, Ketmie comestible; *Ingl.* Okra; *Ital.* Ibisco; *Span.* Gombo; *Am* Quimbombo.

Plantă anuală originală din America meridională. Tulpina tare, ridicată, puțin sau de loc ramificată, înaltă, dupe cum e varietatea, de la 0 m. 50 centimetre la 1 metru și mai mult; foile fórte mari, cu 5 lobe dințate, verđi închise d'asupra, puțin ce-

Bambele cu fructul lung, fruct redus la o treime (a se vedea articolul relativ din acest număr).

nușii de desubt cu nervurile fórte pronunțate; florile nasc isolate, la încheetura foilor, cu 5 petale galbene ca paiul având mijlocul cenușiu sau violet. Fructul piramidal, ascuțit la vârș, cu 5 părți pline cu bóbe destul de mari, cenușii sau verđui, aprópe rotunde, cu suprafața aspră. Aceste bóbe în număr de 15 la 18 în un gram cântăresc 620 grame la litru. Durata germinațiunii lor e de 5 ani.

Cultura. Bambele ca și pătlăgelele vinete și tomatele au nevoie de căldură. De obicinuit se sémână semințele pe strat cu gunoiu în Februarie și se răsădesc afară când vremea a

început a se încălzi. Atunci nu mai au nevoie de cât de multă udătură pentru a-și atinge desvoltarea lor.

Intrebuințarea. În America se întrebuințesă mai mult ca la noi fructele încă tinere și fragede de bambe; în astă stare sunt cu totul mucilaginoase și servesc pentru mâncări foarte apreciate mai ales de creole. Sămënța cōptă pōte fi prăjită și a se întrebuința ca caféua. Cafeaua ce se capătă nu e mai rea de cât aceea de cicōre și alte succedanee de cafea.

Bambele cu fructul lung

Tulpina mică de 50 centimetre; foile tăiate adânc. Fructele de 15 la 20 centimetre de lungime, subțiri, ascuțite de 0 m, 02 la 0 m, 03 de diametru. E aceea ce se cultivă mai cu folos. Există o sub-varietate cu fructele care atârnă.

Bambele cu fructul rotund

Fructele scurte, relativ grōse, ne trecând 0 m, 05 la 0 m, 06 de lungime pe 0 m, 04 aprōpe de diametru; și mai curând obtuse de cât ascuțite. Acēstă varietate e mai pitică și mai timpurie ca bambele cu fructul lung.

Vilmorin.

Zooigiiena reproducțiunei Equine

(urmare și fine).

Parturițiunea. Abenas a dis: »de și nașterea e un act fiziologic, cu tōte acestea e cel mai greu d'între tōte funcțiunile care ating de aprōpe patologia.» Înșă la epe, cel puțin, acest act firese să îndeplinește mai tot-d'a-una cu multă ușurință, mai ales dacă muma a fost ținută, în timpul gestațiunei, în condițiunile igienice arētate.

În actul nașterei, vom căuta ca iapa-mumă să fie aședată într'un bun local, mărginindu-ne a sta de o parte și a nu interveni de cât numai în cazul când vedem că sforțările mumei nu pot ajunge pentru a putea espulsa fătul.

Cunoscând cu aproximație termenul când ya fāta eapa și observând semnele prevestitōre ale epocii nașterei, cum: vulva vārātă în'ăuntru, sapa despicată, cum s'ar dice, pîn-tecele mărit, țitele pline de un liquid ce se

intărește la aer, aprōpe ca cēra, trebuie să aședăm eapa în condițiuni bune de locuință, ferită de schimbările atmosferice și de or-ce sgomot; așternutul sub dānsa să fie înbelșugător și format de paie, strēine de ori-ce amestec cu plante înțepătōre; îngrijitorul însărcinat cu paza și ajutorul trebuitor, va sta continuu în grajd, însă așezat așa, în cât să nu fie zărit de eapă, căci prezența sa ar putea-o neliniști și prin urmare a o împiedica de la naștere ușorā.

Fătul ajungând la desăvirșită desvoltare, prin legile firești, e împins a eși afară; mușchii mitrei, pîntecelui, diafragmei și mai toți mușchii economiei se pun în mișcare concurend la eliminarea fătului. Cei d'întēi mușchi, însă, cari intru în contractiune, sunt aceia ai mitrei. Eapa începe a simți tăeturi prin pân-tece în tocmai ca la colică, bate din picioare, le schimbă des, privește pân-tecele ș. c. l.

Aceste semne ivindu-ni-se din partea epei, datori suntem să ne îndoim atențiunea, fără însă ca să eșim din locul nostru de observație. Eapa apropiie din ce în ce câte patru picioarele, spinarea o cocoseadă și mușchii pântecelui se contract puternic. După șease-șapte sforțări mari, dacă fătul nu a putut fi dat afară, atunci trebuie să intervenim, căci, foarte ușor o naștere naturală, devine labori-ōsă, din pricini de înfățișări viciōse ale fătului care s'a vîrit, sau a început a se vîri, în bazinul, în ligheanul mumei.

Intr'o prezintare normală, fătul vine prin bazin cu botul înainte și dacă vărām mână în vagin, găsim amāndouē picioarele, d'înainte, întinse, ear botul aședat pe ele.

Dacă vărām mână, în cazul când vedem că sforțările numai nu ajung să gonească fătul, și găsim acēstă prezintare normală, atunci trebuie să bănuim că, sau fătul e prea mare și nu pōte trece prin lighianul mumei, sau că contractiunile mitrei nu sunt în destul de puternice. În amēndouē cazurile, ne ungem palma și brațul cu un corp gras și întroducēnd mână apucām de picioarele fătului, facem ușore trageri, ajutând ast-fel sforțările mumei. Mai tot-d'a-una isbutim fără a mai alerga la cārliși și sfori.

De simțim că un picior lipsește, ori-că amēndouē sunt îndoite din genuchi, împingem puțin fătul, în fundul mitrei și apucēnd picioarele le aducem î'naintē.

În cazurile de înfățișări viciōse a le fătului, tot-d'a-una e bine să se cheme un om de artă; în lipsa acestuia, negreșit, se va căuta ca din tōte prezentările rele a le fătului, să se reușescă a se aduce într'una din'aceste douē: cu botul și vērful picioarelor din nainte întinse, sau cu picioarele din napoi apucate bine în lighian. În aceste pozițiuni adus, se va face tracțiuni ușore și în același timp cu sforțările mumei.

În împrejurări grave se va face îmbucăţelirea fătului, ferindu-ne de a atinge pe muma, şi scóterea acelor părţi pe rând, uşor şi prin ajutorul mânei sau cârligelor.

Puţin după naştere, dacă nu o dată cu fătul, ese şi casa. Dacă se întimplă ca casa să rămână în urmă, cordonul buricului se rupe şi cu acesta isvoraşte o curgere de sânge mai nici-o-dată periculoasă. Curgerea de sânge de nu încetează, facem legătura cordonului.

Ingrijirele date mânşilor. În cazurile când fătul s'ar naşte învălit în casa sa, trebuie să le-o tăem fără nici o teamă, şi trebuie să'i scótem d'într'insa pentru a nu muri asfixiaţi. Mânşul născut, îl vom căuta dacă are tóte deschizăturile naturale, practicându-le sau lărgindu-le după nevoie; nările, gura, ochii, u rechile le vom şterge cu un burete şi cu apă caldicioasă.

Mânşul fiind umed şi acoperit de mucii, îl vom apropia de muma, mângâind'o şi căutând să putem isbuti a o face să'l lingă. Când muma naşte pentru întâia óră sau când refuză, presărăm mânşul cu făină, amestecată cu puţină sare. Nevoind nici în'acest caz, ne vom sili noi a-l apăla şi usca cu o petecă de lână. În ori-ce cas e mai bine să putem îndupleca pe muma, pentru-că linsórea ei, învioşează pielea mânşului şi prin simpatie tot organul s'eu. După blânda splălătură a mumei vedem mânşul animat, căutând faţa, se ridică şi cade şi de nu reuşeşte îl sprijinim noi, tot-d'a-una căutând prin ori-ce mijloc, să'l facem a suge întéiul lapte.

Mânşul născându-se, în intestinele lui se găseşte o materie negricioasă numită: *meconium*; dacă acéstă materie nu e dată afară în curând, atunci ne aşteptăm la o încuere însoţită de aprinderea matelor, tot-d'a-una urmată de mórtea mânşului.

Depărtarea şi curăţenia acelei materii, nu o póte face de cât: *întéiul lapte* al mumei, ce e de natură, zerósă, sărată şi cu o lucrare purgativă; acest lapte se numeşte *colastrum* (colastră).

Acest întâiu lapte cu o lucrare așa de bine-făcătoare, pentru noii născuţi, un prejudiciu vechiu, nebun, împotrivor grijei ce are firea pentru sănătatea şi traiul speciilor, e nimicít, aci de unii turnat pe gâtul mumei, aci de alţii aruncat în răspântii sau mai ştiu unde.

Ingrijirele mumei. Dacă naşterea a fost uşoră, muma fiind vigurosă, ne mărginim în măsuri igienice: ferită de curenţi de aer rece, într'un local bun, o acoperim cu pături; băuturile făinoase şi caldicidele îi sunt favorabile.

Ideea că trebuie să o ţinem în dietă, ori să nu'i dăm de cât o hrană împuţinată, trebuie să o înlăturăm; e nevoie să ştim că nu

e nici o primejdie, ei, din potrivă, trebuie să hrănim muma după pofa ei, numai însă ca alimentele să fie uşor de digerat.

Numai în casurile de naşteri grele, vom căuta să ferim muma de a eşi afară, altfel nu e nici un pericol după a doua-treia zi.

În naşterile grele, vom căuta să înlăturăm urmările de aprindere a mitrei sau altor părţi. Aplicaţiuni caldicidele pe şale, injecţiuni caldicidele cu ceaiu de muşetel, dietă, băuturi făinoase, purgative saline, ferirea de curenţi, ţinerea într'un local calduros, cu aer curat, în adăpostire de zgomot, sunt măsuri tot-d'una urmate de isbândă.

Mumelor bătrâne sau slabe, fără puteri, li se vor da băuturi de ceaiu de muşetel amestecat cu vin negru, însoţit şi acesta de o hrană bogată.

Alăptarea. O muma care alăpteză, nu póte avea lapte d'indestul şi hrănitor de cât numai când primeşte o bună alimentaţiune. Regimul verde exclusiv, face laptele prea apos şi sărac în elemente hrănitóre, nevoind mânşul să sugă mai mult pentru a'i putea căpăta în destul; o cantitate prea mare de lapte apos, aduce mărirea pântecelui şi predispune organismul spre o constituţie limfatică, lipsită de vigóre.

Un regim numai uscat la care s'ar supune muma, face ca laptele să 'i fie în adevăr mai gros şi bogat, dar pentru mânş e prea greu de digerat, prin urmare nu'l póte bine hrăni, dându-le naştere şi la diaree.

Alăptarea constituie un punct important pentru economişti, conduşi mai adesea de vederi empirice. Alimentaţiunea fiind unul din factorii amelioraţiunei animalelor, alăptarea, temeiul de unde se începe acéstă amelioraţie trebuie să fie făcută în condiţiuni bune.

»Să asigurăm o alimentaţie noilor născuţi, pe cât se póte de bogată, asigurându-le o repede desvoltare şi o bună sănătate, fără ca să sleim prea mult muma, este, dice Sanson, o problemă igienică însemnată.»

După cum ne îngrijim de terenurile arabile ca să le amendăm, să le îmbunătăţim cu îngrăşăminţi pentru a căpăta bune recolte, aşisderea trebuie să ne îngrijim de hrana mumei care nutreşte mânşul. O alimentaţie alcătuită de furagii verzi şi uscate, e cea mai bună. În grajd fân, ovăz, săriţe, pae etc. la câmp, earbă unde va păşuna o parte din zi. Ducerea la păşune a mumei, însoţită de mânş, mai are folosinţa că pune în mişcare pe amândoi. Lenea, trândăvia fiind cea mai vătămătoare organizaţiei calului.

Dacă regimul verde nu'l póte lua muma în livezi, vom căuta să'l administrăm în grajd. O cestiune de destul de însemnată e şi aceea de a se şti dacă mânşul trebuie să fie continuu cu muma sau separat.

În de obşte toţi crescătorii au obiceiul de

a lăsa mândul lêngă mumă. Astă vedere e greșită din pricină că muma e continuu neliniștită, nu se pôte hrăni bine, cea-ce o face să slăbescă. Separația mândului de muma e cea mai bună practică. De a doua di chiar, după ce a băligat meconiul, mândul se aședă într'un box, chiar lêngă mumă, dar în așa condițiuni ca muma să'l pôtă vedea și'i da mângâeri, el însă, neputënd ajunge la fiță. De 8—10 ori pe di să'l lăsăm a trece lêngă masa pentru ca să sugă. Cu acest mod mândul va suge tot-d'a-una cu plăcere iar muma ne mai fiind într'una apucată de țite se întemeiază bine și dă un lapte mai bun, putënd face și serviciu.

După cât-va timp, 4—5 luni, mânzul trebuie să fie obicinuit cu un adaus de hrană. La început i se va da lăpturi de capră, ôie, vacă, amestecat cu ouă próspețe; treptat, în acest supliment, 'i-se va adăoga tărățe de grâu și ovăz; mai târziu 'i-se va face pâini din ovăz fărămat, sare, ouă próspețe, puțină carne uscată și pisată, tôte acestea înmuiate cu lapte. Cu aceste adause de hrană, pe lêngă laptele mumei, vom căpăta niște mânji de talie mai mare, mai viguroși, și mai vioi, cu mult, de cât părinții.

În alimentațiune și localuri bune e secretul îmbunătățirii animalelor, nu în importarea armăsarilor pretinși de rasă.

Întărcarea. Animalele aflate în condițiuni de traiu la pășune, întărcarea mânjilor se face în mod nesimțitor. Ađi puțin, mâine mai mult, mândul se obicinuește cu pășunea și părăsește laptele. În condițiunile domestice, când muma e cerută de serviciile năstre a sta în grajd, întărcarea se face mai cu greu. Epoca întărcării, fiind la noi, iarna sau primăvara, mânji sunt lipsiți de un regim verde, singurul care slujește de trecere spre o hrană uscată. Trebuie dar ca în lipsă de furagii verđi, să obicinuim, treptat-treptat, mânji, cu regimul uscat; servindu-ne pentru trecere cu alimente apóse, băuturi amestecate cu deosebite substanțe hrănitore etc. Trecearea de o dată la regimul lăptos la unul uscat, pune în pericol sănătatea mândului și chiar viața sa.

I. St. Furtună.

Notițe luate în trecăt la 9 Iunie 1886.

Recolta pe lângă linia ferată Barboși-Ițcani.

Barboși—Bacău: Recolta próstă. Siretu a inundat prea mult.

Bacău-Roman: Grăul de tómnă frumos. Porumbul prost. În general abia a răsărit. Comparativ plóe mai puțină.

Roman—Hălăucești: Grăul prost. Porum-

bul, Secara și mai prósțe. Plóe puțină.

Hălăucești—Pășcani: grăul de tómnă frumos. Secara próstă. Orđul târziu, neinspicat încă. Porumbul potrivit.

Pășcani—Lespezi: Fâneața fôrte frumósă. Porumbul abia răsărit. Alte semănături n'am vedut nefiind pe lângă linia ferată.

Lespezi—Liteni: Recolta fôrte rea; parte inomolită de ploi.

Liteni—Ițcani: Grăul, Secara frumușele. Porumb parte abia răsărit și parte frumos. Orz târziu dar frumos ca desime și verděță.

M. D.

Corespondența Gazetei Sătenului din Sulina

12 Iunie 1886.

Până mai deunăđi ne văitam că nu avem plóe; a plouat și ne plouă de două săptămâni incontinuu, noroc numai că pe aci suntem obicinuiți cu umeđela căci pentru noi alte bunătăți nu ne aduce plóia de cât mai mărește umeđiala în care trăim. Dar dacă pentru noi ceștia din bălți nu are nici o bunățate apoi nu e mai puțin drept că sunt locuri și cei mai mulți locuitori din Dobrogea scot căciula când începe să plóe, ca să le ude capul, așa de dragă le este; pentru cei mulți să suferim și noi adaosul de umeđială.

Pentru locurile pline cu **lăcuste** plóia numai bună n'a fost, nu că dóră a fost nepriitoare lăcustelor, ele sunt așa de dedate cu schimbările atmosferice, în cât, chiar frigul ce însocește plóia (răcêla) nu le împiedică desvoltarea, dar a fost nepriitoare lucrărilor de combatere, pe lângă că a împedecat de a se merge înainte cu lucrările și prin urmare s'a perdut o parte din timpul cel mai scump, dar încă, pe aci pământul nefiind solid ci numai nisipos, plóea a astupat cea mai mare parte din șanțurile făcute.

În corespondența trecută, v'am arătat așa cum am putut mulțimea acestor blestemate insecte, când m'am întors din Chilia am stat o di în Periprava (cătun care ține de comuna Sfistofca, populată numai de lipoveni); ceea ce am vedut pe lângă desgust dar m'a făcut să și rid, căduri de lăcuste ológe (n'au început încă să sbóre) gonite din pădure unde se lucra la nimicirea lor, luase cu asalt satul. Din partea de unde venéu lăcustele satul era închis cu două rânduri de șanțuri de adâncime de la 30 la 40 centimetri, o companie de soldați, și cu vr'o 40 de femei (lipovence) lucrau la gonitul spre șanțuri a lăcustelor ce veniau, în șanțuri era un strat de lăcuste de vr'o 5 centimetre grosime, care grație căldurilor tropicale se infectase și răspândea un miros puturos ca-

re te lovea la depărtare de câte-va kilometri. Lăcustele venind spre șanțuri nu puteau nici ele suferi miresul eșit din descompunerea camaradelor lor, și făcea un salt mortal (ca să știe așa) de săruri peste șanțuri astfel că compania de soldați și cu femeile ce lucrau la o depărtare de un kilometru de sat au fost aduși în marginea satului. Pe lângă desgustul ce 'ți făcea descompunerea și mirosul cel nesuferit al lăcustelor din șanțuri, o spun drept, îmi venea să rid și am ris cu pofta vădând lăcustele cum se urcau pe pereții caselor, astfel că locuitorii au fost nevoiți să închidă ușele și ferestrele ca să nu intre prin casă. Despre partea de unde veniu lăcustele, satul este despărțit de un canal de apă curgătoare lată de vr'o trei metri, era o privesce frumoasă de a se vedea cum lăcustele înotau peste apă, ca și când aveau elice, și trecu în partea cea-laltă. Cetișem că lăcustele nu sunt înotătoare, 'mia fost dat să văd cu ochii că înot mai bine ca omii, deci d'acum înainte să se știe că lăcustele sunt înotătoare.

Dacă ași fi vre-un bun scriitor, ași scri o carte întreagă asupra lăcustelor, pe lângă partea serioasă apoi este și partea umoristică și multă-i variată acesta din urmă parte.

Un om cunoscător în ale lăcustelor 'mi-a făgăduit o relație întinsă, fruct al observațiilor și experiențelor lui personale, 'i-am făgăduit colonele gazetei pentru cazul când 'șiar da ostenela ca să dea la lumină experiențele lui, dacă voi reuși să'l fac a scrie vă făgăduiesc o interesantă materie, de nu voi reuși apoi mă voi mulțami a vă transmite cea-ce voi putea să capăt de la el prin vorbă, în ori-ce cas cred că numai după finele campaniei, care pôte să mai ție încă până la finele lui Iulie, sau lucrarea lui sau vre-una a mea.

S'a început cositul fânului a cărui recoltă a fost de minune.

Zamfir Filotti.

FARMACOPEA VETERINARĂ

Sub acest titlu vom publica, cât de des, diferite rețete pe care colaboratorul nostru d. I. St. Furtună ni le va trimite ca mai propriu pentru cultivatorii noștri.

— *Electuar tonic și antiputred.*— Quinquina galbenă în pulvere 60 grame; sanfor pulverizat prin alcool 15 gr.; miere 200 gr., se amestecă toate și se administrează o dată calului atins de tifus.

— *Pomadă în contra riei.* Untură de porc 100 gr.; praf de puciosă 30 gr.; Carbonat de potasă 15 gr., se amestec bine.

— *Pomada în contra riei.* Flóre de puciosă 100 gr.; sulfurd'antimonium 50 gr.; cantaridă în pulbere 25 gr.; euforbiu 12 gr., se amestec și să reduc în pulbere. La trebuință să incorporésă o parte din praf cu patru părți de untură de porc. E de nevoie ca colile riei să fie ridicate mai nainte de a aplica unsórea, prin spălături dese de apă caldă și săpun.

— *Cataplasm maturatif.* Să ia 5 cepe mari cöpte bine în cenușe, se fărăm bine, și s'amestec cu 125 grame făină de in, și cu o cantitate trebuitoare de apă să fierbe totul bine; după ce s'au luat de la foc, adăogăm 125 grame de osinză topită. Acest cataplasm să aplică cald pe locurile umflate și pe cari voim a le face să se cocă.

— *Unsórea lui Daubenton pentru ricia oilor.* Seu de oaie 500 grame; esență de terebentină 125 gr., se topește seul, și luându-se de la foc se amestecă bine cu esența. Această unsóre costă puțin și nu produce nici un efect rău pentru lina oei. Se face mai activ, adăogând esența de terebentină mai multă.

— *Colire îndulcitor.* Rădăcină de nalbă 30 grame; un morcov; împreună să fierb într'o jumătate de litru de apă. Se întrebunțesă turnînduse și aplicînduse pe ochiul aprins.

— *Poțiune vermifugă.* Funingene 100 grame; lapte 3 decilitre. Sau funingene 100 grame; Aloes pulverisată 20 gr.; zeamă de varză 400 gr.; pentru animalele mici a patra parte.

I. St. Furtună.

Recolta grăului în 1885 în totă lumea.

Ministerul de Agricultură din Washington a publicat următoarea listă asupra recoltei în 1885.

Producțiunea Europei întregi a fost de 426,000,000 hectolitre, adică:

109,519,240	în Franția
73,217,280	— Rusia
41,365,600	— Italia
40,123,600	— Ungaria
39,725,000	— Ispania
37,440,800	— Germania
28,751,300	— Englitera
15,890,000	— Turcia de Europa
13,903,700	— Austria
7,920,000	— Romania
6,850,800	— Belgia
2,681,400	— Portugalia
1,750,000	— Danemarca
1,737,900	— Grecia

1,735,400	—	Olanda
1,638,646	—	Serbia
993,125	—	Suedia și Norvegia
720,015	—	Elveția
198,625	—	alte țări.
Statele-Unite	au produs	124,989,200 hect.
Indiele	100,784,400 „
Asia Mică	15,120,338 „
Australia	13,000,000 „
Canada	12,250,000 „
Persia	9,330,000 „
Republica Argentina	8,750,000 „
Algeria	7,945,000 „
Siria	5,760,000 „
Egiptul	4,965,000 „
Africa de sud-est	2,880,000 „
Tunisia	993,125 „
In tot aproape	308,000,000 hectolitre, care,	
adăogându-se	la cele 426,000,000 ale Euro-	
pei, dă suma	de 734,000,000 hectolitre în-	
trăga producțiune	a aproape tot pământul.	
	Sc. P. T.	

DIN ȚARĂ

Să răspândim cartoful. D-l B. S. Moga, face un călduros apel la »diarele agricole-politice etc.« ca să aprobăm idea d-sale și să ne ocupăm serios de „cestiunea introducerii cartofului în agricultura țeranului nostru.»

Invățatul nostru confrate are multă dreptate însă nu cred că a voit a ne stimula pe noi de ore-ce încă de mult *Gazeta Săténului* a tratat acest subiect în un mod foarte detaliat și privity cestiunea din tóte punctele de vedere. *Gazeta Săténului* a tratat în un mod complect cestiunea Cartofului în România, privind lucrul din punctul de vedere al culturai, ca hrană pentru săteni, pentru fabricațiuni industriale, pentru hrânirea și îngrășarea vitelor și pentru îmbunătățirea locului, dând și 7 mari și frumoșe gravuri relative.

În un lung articol, asurra cartofului, publicat la 5 Decembre 1885, Directorul acesteii foi termina ast-fel:

„Pentru ca să ajungem mai curând la scopul d'a vedea cartoful la câmp, trebuie :

1). Să obicinuiam poporul și armata la hrânirea cu făina cartofului care nu dă „pelagră“ și e mai bună de cât făina de orș și de mein.

2). Să începem a cultiva mai mult și mai bine vitele pentru gunoiul ce ne va da pentru câmpiile noastre; pentru export pe care guvernul se se îngrijiască a ne lăsa liber pentru vitele noastre și în fine pentru trebuințele din țară fie de tracțiune, prăsila, lapte și carne, ș'atunci rădăcinele furagere se vor cultiva, necesarmente, mai mult.

3). Să avem puțința a exporta prisosul cartofilor noștri.

4). Să se provoeze formarea de fabrici de făcut făina de cartofi, și a alcoolului de cartofi.

Cu cât culturile noastre vor fi mai variate cu atât bogăția va fi mai mare în țară. Și la cas de vr'o fómete — ferescă Dumneșcu — când cerealele nu s'ar

face să găsim în cartof — ca Francesii, când cu fómetele de la 1816—1817 și 1846—1847 — un bun ajutor.“

Convențiunea comercială provisorie pe șase luni între România și Francia, s'a încheiat. Agricultorii sunt foarte voioși de acesta căci probabil că se va urca prețul grânelor.

Expulsații N. și Al. Ciurcu au căpătat voe de la guvern a șede a 48 césuri în România, pentru a asista la înmormântare d-nei Speranța Ciurcu al cărei corp se va aduce din Francia, în București.

Guvernul ascultând poruncile germane, a subscris — fără ca țara să șcie — uă *convențiune consulară cu Germania*. Guvernul prin surprindere, cerea camerelor în ultimele ședințe a acestei sesiuni să 'i voteze acea convențiune a intereselor nemțesci. Majoritatea Deputaților și Senatorilor — fiindule témă că guvernul se va retrage — era gata a vota și acest lucru anti-național.

Dar indignațiunea a fost așa de mare de la un colț la altul al țerei, atitudinea Bucureșcenilor ast-fel de energetică la întrunirea opozițiunei și în ziua hotărâtă pentru discutarea în Cameră a convențiunei consulare, când curtea Mitropoliei era plină de manifestanți, în cât stăpânirea și deputații au avut frică, sau cel puțin... au fost coprinși de remușcare.

Guvernul a cerut amânarea până... când vor veni alte deslușiri de la Berlin.

Acastă amânare și faptul că actuala sesiune s'a închis, nu trebuie să ne facă a uita primejdia ce ne amenință la redeschiderea Camerelor. Primejdie mult mai mare de cât mulți 'și pot închipui. Ea ne pôte lovi din nou la tómnă.

Votându-se acastă convențiune consulară. România pe lângă că va fi umilită dar e dată cu totul în mâna Germanului care voeșce a face din acastă țară o colonie germană.

Pământurile strămoșesci vor putea fi înstreinate evreului și în genere, or-cărui se va declara supus german, care va deveni un privilegiat în țara acesta; Consuli germani și tribunalele germane vor porunci pe față în România;

Dar nu! poporul român nu va lăsa acastă țară pradă, ci va vedea primejdia ce ne amenință și va protesta cu atâta energie în cât actul de trădare nu va fi consumat!

Să nu se uite, însă, că germanii țin foarte mult la acastă convențiune și că majoritatea secțiunelor Camerei s'au pronunțat pentru votarea ei. Deci cetățenii să fie cu cea mai mare băgare de semă căci prin surprinderi se comit trădările și foarte lesne se pôte nimici individualitatea noastră politică și econo-

mică, cu actualii reprezentanți din Cameră și Senat.

Toți cei de la *Gazeta Sătenului* și amicii săi protestesă — ca români și latini — în contra încheerii unei convențiuni consulare, sub or-ce formă și de or-cine! X.

ÎNGROZITOAREA CRIMĂ DE LA 15 IUNIU din Râmnicu-Sarat.

Orașul nostru a fost, Dumineca trecută, pus în mișcare de tristul și întreitul asasinat din centrul orașului.

Era și de târg și or-cine 'și pôte închipui marea afluență de lume care a venit în urmă spre a privi îngrozitorul spectacol.

Intr'o curticică din strada Plevnei e aședată uă căsuță clădită de curênd. În uă odae lăturașă duoi copii culcați, în așternut, pe jos; cel mai mare de 11 ani, întins mort cu capul sfărâmat și plin de sânge; cel mai mic de 9 ani, încă viu și respirând încet; partea dreaptă a capului și falca fărâmată. La capul copiilor un bolovan ca de 5 kilograme de mare, pătut pe jumătate cu var și sânge, precum și un cuțit rusesc cu tēcă.

In a doua odae întins jos sêrbul Nicola Nicolici. Vederea capului sêu era îngrozitoare; d'asupra urechii stângi uă mare deschidetură prin care eșise sânge și creeri; alături cu capul sêu un pistol vechiu și mic, o cutie cu capse și iarbă de pușcă. S'a constatat în urmă că era de 19 ani, dupe un pașaport ce s'a găsit în busunarul sêu.

Crima s'a comis în dimineța zilei de 15 Iuniu pe la orele 3. De cu sêra Nicola Nicolici se culcase în odaia cu cei duoi copii. Sêrbul de mai multe ori a dormit cu copii în uă odae și era mult iubit de copilul cel mare.

Copii erau fii vitregi ai antreprenorului Velu Stoian, și proprietarul acelei căsuțe, de naționalitate albanes; pe muma lor o chiamă Fânica. Atât dânsa cât și bărbatul sêu n'au dormit în acea nôptie la acea casă.

Tôte bănuielele asasinării copiilor cad asupra celui d'al treilea asasinat, care se presupune că coprindêndul remușcarea s'a sinucis. In busunarul sêu s'a găsit alice.

S'a mai constatat că pe pôrtă era urma labei unei mâni și se presupune că asasinul a voit să fugă dar s'a întors și s'a ucis singur; mâna sa era pãrlită de focul armei.

Făcênduse autopsia copilului și sêrbului, s'a constatat la acesta un început de nebunelă. Medicii au mai constatat că copilul cel mare a fost violat de mai de multă vreme.

Detunătura pistolului au auzit'o vecinii de prin prejur pe la orele 3 dimineța.

Sêrbul a fost îngroțat afară din raionul orașului. Copilul cel mic a încetat din viață

ași la 18 Iuniu, orele 10 dimineța. Probabil ce acest oribil asasinat e săvârșit de Nicola Nicolici; dar sigur că un asemenea omor n'a putut fi făcut de un român. C.

DIN LOCALITATE

Sesiunea de Iuniu a curței cu jurați, s'a închis la 13 Iuniu, de ôre-ce procesul poliției din Focșani, ce era a se judeca la 13 și 14 curent, s'a amânat pentru sesiunea viitoare, lipsind un inculpat. Acest proces—care s'a amânat în'atâtea rânduri — era a se judeca în zilele de 14 și 15 corent, însă curtea l'a amânat pentru 13 și 14 de ôre-ce a lipsit din martorii acușătuinei.

Comisiunea juraților a fost, în acêstă sesiune la înălțimea misiunii sale. Unele procese au fost judecate cu destulă severitate și acest lucru trebuie să l'atribuim pricinei că, și în județul nostru, crimele au început a se înmulți.

Aflăm că s'a trimes în cercetarea d-lui jude instructor afacerea în care se inculpă indiviții Panait Ivan Ghioca, Pantazică Ion Ghioca și alți duoi din comunele Urecheși și Popești pentru jefuirea și torturarea locuitorului Avram Ioniță din comuna Bordești.

Din informațiunile lôte s'a constatat, la 17 Iuniu a. c. că pacientul a fost crunt bătut pe șoseaua națională Râmnic-Focșani și jefuit de tot ce avea în căruță, în urmă făptuitorii l'au luat și caii de la căruță lăsêndul mai mult mort în drum. Unul din acești bandiți, Panait Ghioca din Com. Popești, este un tâlhar vestit, condamnat de curtea cu jurați din Putna la 7 ani. Se crede că acest tâlhar se afla, cu numele schimbât, în județul Ialomița. Cei alți făptuitori se află depuși în arestul preventiv de eri 17 Iuniu.

Autorul focului pus în nôptea de 22 Mai a. c. la cărciuma d-lui Pavel Hăsnătaru, arendaș din comuna Babenii, s'a descoperit de d-l jude instructor. El se numește Nicolai Ghiță, cărciumar tot în acea comună. Motivul care l'a făcut să comită acest fapt este — ca adesea-ori — „ceștiă de prăvălie.“

In ziua de 16 Iuniu corent orele 5 dimineța s'a găsit mortă într'o ripă și cu capul mâncat de câni, femeea Mariuța, soția locuitorului Fătu M. Crăciun din comuna Dimitrești.

Din cercetările făcute s'a constatat că acêstă femeie în sêra de 15 corent, bând pe la mai multe cărciumi și fiind biată a voit a se duce singură acasă, dar trecênd pe lângă acea ripă a cădut într'ênsa.

D.

BULETIN COMERCIAL

In portul Braila s'au făcut în ziua de 18 Iuniu următorele cumpărări

Marfa	Hectolitre	Libre	Prețu	Prov.
Porumb	4300	59 1/2	6 92 1/2	Șlep.
"	4900	59	6 67 1/2	"
"	5200	59 1/2	7 12 1/2	"
"	3800	58	6 82	Caic
"	10500	60	7 15	Șlep
Grâu	4500	58 1/4	10 50	Caic
"	4000	58	10 50	"
"	1050	61	7 30	"
Cinquantin	750	62 1/2	7 50	" roș

MISCELLANEA.

CĂSĂPIELE CU CARNE DE CAL se înmulțesc în Franția, din ce în-ce; numai în un departament, al Senei, se pot număra actualmente, 100 d'asemenea căsăpii, cari au tăiat și vândut în anul 1885: 16,506 cai; 381 măgari; 53 catări, în total 16,940, adică cu 2014 mai mult ca în anul 1884.

PLOILE ȘI GRINDINA ÎN FRANȚIA. De lungă perioadă ploioasă de la finea lui Maiu și începutul lui Iunie, ce a urmat perioadei de vânturi și furtuni, nu numai agricultorii din România au suferit ci mulți din străinătate.

În unele departamente din Franția nici nu se mai văd urme de grâne care au fost tocate de grindina ce a distrus cele mai frumoase speranțe a multor vieri din Franția.

În această țară Ministerul dispune de mijloace speciale pentru a se ajuta victimele flagelurilor de felul acesta. Deosebit apoi mai mulți deputați franceși au propus un proiect de lege pentru a se deschide Ministerului de agricultură din Franția credite suplimentare pentru a se ajuta cei încercați de acest flagel.

PROHIBIȚIUNEA VITELOR FRANCESE ÎN INGLITERA. Inglezii de vr'o 2 ani fac șicane agricultorilor franceși, oprind intrarea vitelor din Franția sub același pretext pe care l'punea înainte Austro-Ungaria pentru vitele noastre.

Ca și în România, măsurile de poliție sanitară sunt observate în Franția, tot așa de bine pre cât sunt în Danemarca, Olanda, Portugalia, Spania, Canada și Statele-Unite ale Americii de unde se poate exporta în Ingliterra vite.

HOLERA GĂINELOR. Sunt mai multe mijloace pentru a se înlătura despopularea cotețelor și curților de găini. Aceste găini când se îmbolnăvesc nu trebuie tăiate pentru a se mânca.

Sunt anotimpuri când găinele într'o săptămână se înjumătățesc de ceea ce se numește holera găinelor. D-l Pasteur, care a găsit mijlocul d'a vindeca oamenii mușcați de câni turbați, s'a ocupat și de bóla găinelor. A întrebuițta însă metoda sa e prea costisitor. Se poate da însă găinelor bolnave în timp de o zi și cât mai des, la fie-care cés, câte o lingură din o béutură compusă din un albuș de ou bătut amestecat cu 2 linguri de apă și câte-va picături de phenol Boboeuf, precum recomandă un diar francez.

BAROMETRUL CĂDĒND LA 737 MILIMETRE. Luna lui Maiu a fost foarte furtunósă în unele părți a le Europei. În Spania și mai ales la Madrid grósnicele furtuni au pricinuit nenorociri. De 128 ani nu s'a mai vădut presiunea atmosferică deșcindând așa de jos. Acéstă cădere a barometrului s'a observat și în Italia și Germania și prea puțin în România.

PLÓE DE FRUNZE USCATE. La 25 Aprilie pe uă întindere de mai multe kilometre a plouat frunze uscate, ne spune un diar parisian. Acéstă între ținutul metalurgic Commentry și localitatea termală Nérís.

Aceste frunze fusesse, fără indoială, transportate de vr'o trombă.

STINGEREA FOCULUI. Olanele și hórnelene sobelor dacă nu se curăță de câte-va ori pe iarnă, se întimplă de s'aprind. Un mijloc de a le stinge repede constă în:

A se scóte din sobă lemnele cari dau flacări, a se arunca pe cărbunii rămași în sobă uă mână de flóre de puciosă, sau, dacă nu e la îndămână, multă sare de bucătărie. A se astupa cu totul deschisătura sobei cu un céreéf muiat. Tóte aceste mijloace au de scop d'a priva focul din sobă de oxigenul neapărat trebuincios arderei. În câte-va minute isbinda e asigurată.

DEOSEBIREA OȚELULUI DE FIER. Unii negustori necinstiți trec fierul drept oțel. Mijlocul d'a se deosebi, la fiare de plug, instrumente agricole etc, constă în:

A se pica uă picătură de acid sulfuric slăbit pe metalul ce voești a se încerca. Dacă e de oțel apa tare produce o pată neagră, din pricina prezenței cărbunelui desvelit. Dacă e de fier nu se produce de cât o pată verde pe care apa o șterge îndată.

CONTRA BĂTĂELOR INTRE CUCOȘI. Când cucóșii se înmulțesc prea mult, în raport cu găinele, într'o curte, rivalitățile se produc și din multe creste curge sângele. Cui e milă și voește a proteja pe învinși se procedese ast-fel:

S'e frece cresta învinșilor cu usturoiu. Gustul e nesuferit ciocului gîntei aripate și cucóșul rănit va fi lăsat în pace de confrății săi mai voinici.

Un Econom român.